

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: **M. J.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2023, č. j. MPSV-2023/131067-921

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně se žalobce domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Brně, ze dne 19. 4. 2023, č. j. 116392/2023/BBA. V řízení před správními orgány byl žalobci odejmut příspěvek na živobytí, a to ode dne 1. 11. 2022 dle § 21, § 49 odst. 5 a § 75 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

II. Podání účastníků

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, ve které brojl proti závěru úřadu práce, že bylo jeho vozidlo používáno k výdělečné činnosti. Naopak podle něj ve správním řízení

vyšlo najevo, že žalobce nemá smlouvu s poskytovatelem služeb autodopravy a že mu z této společnosti neplyne žádný příjem.

3. Žalovaný ve věci odkázal na tvrzení žalobce v průběhu správního řízení a skutečnosti v něm zjištěné. S ohledem na to, že žalobce nedoložil skutečnosti požadované po něm výzvou úřadu práce, postupovaly správní orgány správně. Žalobu navrhl jako nedůvodnou zamítnout.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná.
5. Žaloba není důvodná.
6. Soud předně konstatuje, že jako červená nit se správním spisem line velmi kritický náhled žalobce na činnost úřadu práce. Aniž by soud hodnotil oprávněnost negativních pocitů žalobce vůči úřadu práce, musí konstatovat, že vzájemný vztah žalobce a úřadu práce komplikoval celé řízení o nároku na příspěvek v nyní projednávané věci.
7. Pokud jde skutková zjištění, tak ze správního spisu plyne následující. Z velkého technického průkazu vozidla Š. O. RZ: X vyplývá, že žalobce se stal jeho vlastníkem dne 8. 9. 2022 a vlastnil ho do dne 21. 12. 2022. Z téhož velkého technického průkazu vyplývá, že po dobu, co byl žalobce vlastníkem uvedeného vozidla, byla jeho provozovatelem společnost D. H. s.r.o., která je fleetovým partnerem společnosti Bolt.
8. K vlastnictví vozidla žalobce na ústním jednání dne 28. 11. 2022 uvedl, že vozidlo dostal od své sestry darem, společnost D. H. s.r.o. nezná, na provoz vozidla mu stačí 550 Kč měsíčně, přislíbil, že do 8. 12. 2022 objasní situaci provozovatele vozidla. Dne 22. 12. 2022 uvedl, že předcházející den daroval vozidlo panu N., k provozovateli vozidla společnosti D. H. s.r.o. se nevyjádřil a uvedl, že nic dokládat nebude. Auto nepoužíval ani se o něj nestaral. V průběhu řízení doložil dvě darovací smlouvy k vozidlu.
9. Ze spisu dále plyne, že vozidlo bylo evidováno jako vozidlo taxislužby a z evidenčních kontrol vyplývá, že od 6. 9. 2022 do 13. 12. 2022 se změnil počet ujetých kilometrů o +5 222 km. Dále byla zjištěna cena obdobných vozidel cca 42 333 Kč. K registraci u společnosti D. H. s.r.o. tato společnost uvedla, že vozidlo u ní registroval pan Z. O., uvedená společnost je provozovatelem pouze z administrativních důvodů. Žalobce neměl se společností D. H. s.r.o. uzavřenou žádnou pracovní smlouvu a ani od ní nepobíral žádný příjem.
10. Ze sdělení společnosti Bolt Services CZ s.r.o. vyplývá, že žalobce je evidován jako partnerský řidič pod společností D. H. s.r.o..
11. Výzvou ze dne 29. 3. 2023, č. j. 95414/2023/BBA, byl žalobce vyzván, aby 1) osvědčil a prokazatelně doložil, na základě jakých podkladů zaregistroval pan Z. O. vozidlo pana J. u firmy D. H., s.r.o., 2) na základě čeho a kým byl vůz pana J. provozován jako vozidlo taxislužby, 3) jaké příjmy panu J. plynuly z poskytování vozidla jiné osobě k užívání, 4) smlouvu o prodeji/darování vozidla panu N., 5) pracovní smlouvu uzavřenou mezi panem J. a společností D. H., s.r.o., 6) doklad o výši měsíčních příjmů za měsíce září až listopad 2022 potvrzené zaměstnavatelem, 7) potvrzení o počtu odpracovaných hodin za měsíce září až listopad 2022.
12. Ze správního spisu je nepochybné, že skutečnosti, k jejichž doložení byl vyzván, nedoložil. Soud musí konstatovat, že otázky související s vlastnictvím vozidla žalobce uspokojivě nevysvětlil ani u jednání soudu.

13. Podle § 2 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi se pro účely posuzování stavu hmotné nouze příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu, pokud tento zákon nestanoví jinak.
14. Podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi se osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo.
15. Podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi má nárok na příspěvek na živobytí osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.
16. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi jsou žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.
17. Podle § 49 odst. 2 písm. b) téhož zákona vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu.
18. Podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.
19. Povinností respektovat výzvu úřadu práce k předložení dokladů se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. již v rozsudku ze dne 19. 4. 2016, č. j. 6 Ads 219/2015–30, ve kterém uvedl: „je povinností žadatele, resp. příjemce, osvědčit mj. jeho majetkové poměry. Logicky pak správní orgán může dle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi vyzvat žadatele, resp. příjemce, k doložení dokladů, jejichž prostřednictvím lze prokazovat jeho majetkové a sociální poměry. Taková výzva samozřejmě nesmí být nepřiměřeně zatěžující, bezúčelná či šikanózní (k tomu viz i dále).“ Dále v citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud konstatoval, že „řízení o odejmutí dávky bylo zahájeno z moci úřední, přičemž v takovém řízení se zpravidla vyžaduje důkazní aktivita správního orgánu, když ten musí zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch účastníka. Nejvyšší správní soud má však za to, že toto pravidlo je v řízení dle zákona o pomoci v hmotné nouzi do značné míry omezeno, neboť citovanými ustanoveními § 49 odst. 1 písm. a) a § 49 odst. 2, se důkazní aktivita (břemeno) ohledně osvědčení nároku na dávku přenáší na žadatele o dávku, resp. i na osoby, jimž dávka byla dříve přiznána (příjemce). Pokud tedy správní orgán příjemce vyzve k doložení výpisů z účtů tak, aby bylo toto břemeno splněno, a zároveň tak nečiní šikanózním, bezúčelným či nepřiměřeně zatěžujícím způsobem, jedná v souladu se zákonem. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že jiná by byla situace, pokud by stěžovatelka předložila požadované doklady, avšak správní orgán by i přesto dospěl k závěru, že její poměry nejsou takové, aby ji mohla být dávka nadále přiznávána, a proto by ji odejmul. V takovém případě by důkazní břemeno bylo na správním orgánu, neboť příjemce by splnil povinnost osvědčovat své majetkové poměry dle § 49 odst. 1 písm. a), resp. § 49 odst. 2

zákona o pomoci v hmotné nouzi, ale správní orgán by měl za to, že příjemcem dosvědčené poměry ho nekvalifikují jako osobu nacházející se v hmotné nouzi. Správní orgán by tak musel nejen řádně zdůvodnit, proč a na základě jakých podkladů dospěl k tomuto závěru, nýbrž by i v situaci, kdy by pro tento jeho závěr nepostačovaly důkazy předložené příjemcem, musel další důkazy z moci úřední obstarat sám (k uvedenému obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2012, č. j. 4 Ads 55/2012 - 44).“ Závěrem v citovaném rozhodnutí uvedl, že „již v obecné rovině vyslovil, že pokud žadatel či příjemce dávky neosvědčí skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu na výzvu správního orgánu v zákonné osmidenní nebo delší dohodnuté lhůtě, porušuje svou povinnost vyplývající z § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi a vystavuje se tím zároveň následkům předvídaným v § 49 odst. 5 a 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, tzn. zamítnutí žádosti, zastavení výplaty dávky či jejímu odnětí, případně uložení pořádkové pokuty (srov. například rozsudek ze dne 31. 3. 2010, č. j. 3 Ads 138/2010 - 43, nebo rozsudek ze dne 11. 11. 2010, č. j. 4 Ads 83/2010 - 136).“

20. Podle názoru soudu podání žalobce ze dne 10. 4. 2023 nepředstavuje osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku, neboť je zjevně v rozporu se skutečnostmi, které správní orgán zjistil v rámci řízení.
21. Soud nepochybně fakt, že žalobce nemůže doložit negativní skutečnosti. Pokud žalobce nemá uzavřenou pracovní smlouvu se společností D. H. s.r.o., nemůže jí doložit. Pokud žalobce nemá příjmy, nemůže je doložit. Pokud žalobce neodpracoval žádné hodiny, nemůže doložit jejich přehled. Přesto však obsah správního spisu vede k jasným pochybnostem správních orgánů o věrohodnosti tvrzení žalobce.
22. Za klíčové považuje soud to, že žalobce nijak věrohodně nevysvětlil okolnosti užívání vozu. Jestliže on sám vozidlo neužíval, jak je možné, že za tři měsíce se změnil stav tachometru o více než 5 000 km? Soud v rámci dokazování provedl důkaz statistikou cen pohonných hmot v období, kdy byl žalobce vlastníkem vozidla, a při jím udávaných nákladech 550 Kč na měsíc by při spotřebě 4 l/100 km byl schopen najezdit cca 300 km měsíčně.
23. Rozdíl v nájezdu nebyl uspokojivě vysvětlen a správní orgány tak mohly zaujmout důvodně názor, že vozidlo bylo užíváno jako vozidlo taxislužby. Žalobce žádným způsobem věrohodně neosvětlil, jakým způsobem bylo jeho vozidlo užíváno, přestože z evidenčních kontrol je patrné, že vozidlo užíváno bylo.
24. Skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, k jejichž prokázání byl vyzván, žalobce neprokázal.
25. Za této situace nelze správním orgánům vytýkat žádné pochybení. Z citovaných ustanovení vyplývá, že je to žalobce, kdo má povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku a v případě jejího nesplnění mu mj. hrozí odejmutí této dávky. Když v řízení vyvstala potřeba doložit určité skutečnosti a doklady, prvostupňový orgán žalobce řádně vyzval a poučil o následcích nesplnění výzvy. Bylo poté pouze na žalobci, aby na výzvu relevantním způsobem reagoval. Když požadované skutečnosti neosvědčil a doklady nedoložil, neměl správní orgán důvod ani povinnost za něj cokoli dohledávat (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2016, č. j. 9 Ads 265/2015 - 13). Vzhledem k uvedenému prvostupňový orgán postupoval správně, když žalobci dávku odejmul.

IV. Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení

úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalovaný právo na náhradu nákladů řízení jako orgán státu nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 27. června 2024

Petr Sedlák, v. r.
samosoudce